

Žalsvasis šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Žalasis, Didysis, Pasvalio mineralinio vandens šaltinis

Koordinatės

LKS: 524962; 6214568

Adresas

Pasvalys, Kalno g.,
Lėvens upės slėnio kairioji
pusė, valstybės saugomas
gamtos paveldo objektas
(1985)

Tipas

Kylantis karštinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

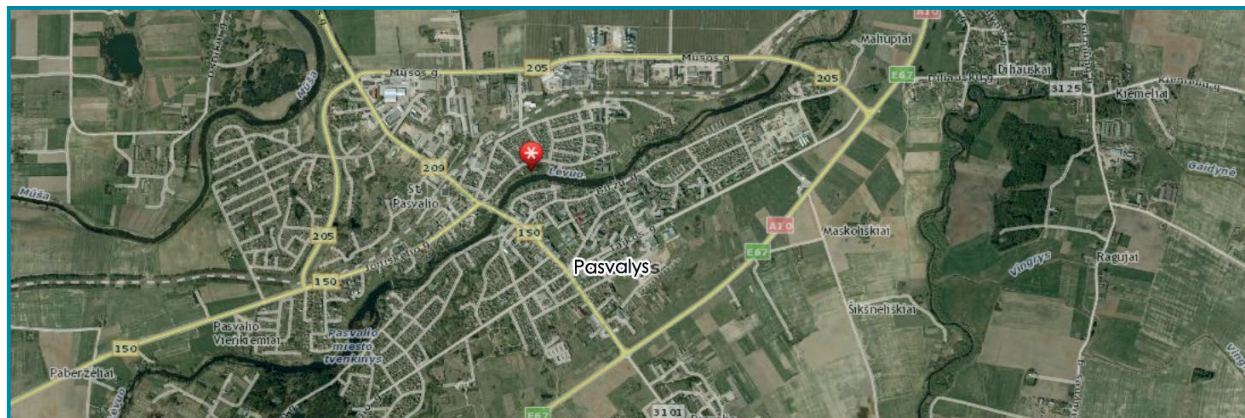
Didelio vandeningumo labai
reikšmingas šaltinis (debitas –
64,24 l/s)

Vandens tipas

Kalcio sulfatinis,
hidrokarbonatinis

Aprašė:

A. Linčius, 1989

Aplinka

Šaltinį surasime Pasvalio mieste, kairiajame Lėvens krante, beveik už puskilometro pasroviui nuo Svalios žiočių. Išsiveržia iš 6,5 m pločio ir 20 m gylio karštinės įgriuvos. Smegduobės, iš kurios išteka šaltinis, šonuose matomi pavieniai gipso ir dolomito gabalai.

Dabartinė būklė, kaptazas

Poilsinės zonos objektas, jo vanduo beveik nenau-
dojamas.

Vandens fizikinės savybės

Iš smegduobės apačios besiveržiantis požeminis vanduo išrėžė salpoje kelių metrų ilgio vagą, kurios dugnas padengtas šviesiai pilkomis, vos žalsvo atspalvio nuosėdomis, suteikiančiomis šaltinio vandeniui žalsvą atspalvį. Vanduo skaidrus, šaltas, turi sieraos vandenilio kvapą.

Vandens cheminės savybės

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	2409		
Sausoji liekana 180 °C	2189		
Bendrasis kietumas		33,61	
Karbonatinis kietumas		9,82	
Nekarbonatinis kietumas		23,79	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	15	0,42	1,22
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	1288	26,82	77,85
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	440	7,21	20,93
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,00	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	0,00	0,00	0,00
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	14	0,61	1,78
Kalis, K ⁺	4	0,10	0,29
Kalcis, Ca ²⁺	606	30,24	88,11
Magnis, Mg ²⁺	41	3,37	9,82
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,00	0,00	0,00
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,05		
Permanganato skaičius, mg O/l	5,0		
Bendroji geležis, mg/l	1,0		
Savitasis elektros laidis, μS/cm			

Vanduo mažai mineralizuotas, mineralizacija siekia 2,4 g/l. Vanduo dėl didelės sulfato jono koncentracijos (1,29 g/l) labai kietas, pasižymi nepašalinamu (pastoviuoju) kietumu. Vandens cheminė sudėtis yra pakankamai pastovi (1993, 1998–1988 metų tyrimas, V. Narbutas ir kt.). Nustatytas padidėjęs organinės medžiagos kiekis (permanganatinė oksidacija 5,0 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M2,4 \frac{SO_4 77 HCO_3 21}{Ca 88} TQ64$$

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

1950–1960 metais už 5 m nuo Lėvens atsirado įgriuva, vėliau ištryško šaltinis, bet pranyko. Kiek toliau nuo dingusio šaltinio gyvenusi Monkevičių šeima buvo įsirengusi svirnelį ir jame nakvodavo. Kartą naktį svirno gale netikėtai ėmė plūsti srovė. Kad vanduo nepaplautų statinio, gyventojai suskato nešti akmenis ir versti į susidariusią duobę, tačiau duobės užversti nepavyko. Jos skersmuo – apie 5 m, o ties vandens paviršiumi – 4 m. Vienas duobės šonas – upės slėnyje, kitas įsirišęs į 3 m aukščio Lėvens šlaitą. Vanduo nuteka į Lėvenį. Šaltinio vanduo šaltas, turi baltų nuosėdų, skleidžia sieros kvapą. Šaltinis atsirado ištirpus gipso klodams.

Įdomus tuo, kad ištryško smegduobėje. Jis didžiausias Pasvalio rajone. Ši 10–12 m Lėvens atkarpa, kur šaltinis išsilieja į upę, o dažnai ir dar 500 m ilgio juosta neužšąla. Čia mėgsta žiemoti antys. Šio šaltinio išrausto griovio šlaituose yra gipsinių klodų atodangų. Tai antras žinomas šaltinis pagal iš gelmių išmetamo vandens kiekį Lietuvoje. Žalsvasis šaltinis yra įtrauktas į Lietuvos rekordų knygą „Factum“. Povandeniniai Žalsvojo šaltinio tyrimai prasidėjo 2006 metais.

